

Vzdělávací kurzy knihovníků v oblasti ochrany knihovních fondů (VISK 2)

Petra Vávrová

Odbor ochrany knihovních fondů,
Národní knihovna České republiky

Témata kurzů

- **Průzkum fyzického stavu knihovních fondů** /8 hodin/ - 16.6.2022 a bude 8.12.2022
- **Preventivní péče v knihovnách** /8 hodin/ - 23.6.2022 a bude 15.12.2022
- **Ambulantní opravy knihovních fondů** /10 hodin/ - 25.8.2022 a 12.9.2022
- lektorky z Odboru ochrany knihovních fondů, NK ČR

Preventivní péče v knihovnách

- Teoretická část: Materiály knihovných fondů (papír, lepenka, useň, textil, plasty), jejich typy poškození a degradace. Optimální podmínky uložení knihovných fondů a mobilií historických knihoven a jejich monitoring. Kontrola biologického napadení, možnosti dezinfekce či dezinsekce. Detekce plyných polutantů a prachu poškozující knihovní fondy, vznikající v interiéru i pronikající z exteriéru. Šetrná manipulace, vystavování knih, transport, ochranné obaly, ochrana v badatelkách, zabezpečení fondů před živelními pohromami, haváriemi či kriminálními útoky. Kolečko první pomoci, sady první pomoci
- Praktická část:
- Stanoviště 1: Praktické ukázky měření parametrů klimatu – teplota, RH vzduchu, prašnost, světelné parametry, stěry, apod.
- Stanoviště 2: Praktické ukázky materiálů na výrobu ochranných obalů, typy ochranných obalů, adjustace apod.
- Stanoviště 3: Praktické ukázky sad první pomoci, kolečka první pomoci, postupy první pomoci v případě havárií

Průzkum fyzického stavu knihovných fondů

- Teoretická část: Průzkum fyzického stavu knihovných fondů „Survey“ - seznámení s principem a důvodem provádění průzkumu fyzického stavu. Typy knižních vazeb, typy poškození, představení elektronické databáze, principy stanovení hodnoty pH, plasty v knižní vazbě - identifikace syntetických materiálů knih, systém SurveNIR. Metody hromadného odkyselování knihovných fondů a příprava knih na hromadné odkyselování a následná kontrola kvality odkyselení.
- Praktická část:
- Stanoviště 1: Průzkum fyzického stavu knihovných fondů „Survey“ – seznámení se s databází, funkcionality, praktické ukázky průzkumu fyzického stavu knihovných fondů, praktické ukázky přípravy a následné zpracování knihovných fondů při hromadném odkyselování
- Stanoviště 2: Praktické ukázky a popis typických poškození knihovných fondů
- Stanoviště 3: Praktické ukázky stanovení vlastností materiálů knihovných fondů – stanovení hodnoty pH, systém SurveNIR – určení vlastností papírů, identifikace plastů

Ambulantní opravy knihovních fondů

- Teoretická část: Způsoby mechanického čištění knihovních fondů, správná manipulace s knihami. Způsoby ambulantních oprav knih, např. Adhezivní japanové fólie - stručný postup výroby, praktická ukázka s možností vyzkoušení aplikace na vzorkových knihách, Filmoplast R: praktická ukázka s možností vyzkoušení aplikace na vzorkových knihách. Dočasná fixace upadlých částí knižního bloku. Správné uložení knih: ukázky ochranných obalů vyrobených na plotteru NK ČR.
- Praktická část:
- Stanoviště 1: Mechanická očista fondů – ukázky materiálů, metod, praktické zkoušky
- Stanoviště 2: Ambulantní opravy knih - Adhezivní japanové fólie - praktická ukázka s možností vyzkoušení aplikace na vzorkových knihách, Filmoplast R - praktická ukázka s možností vyzkoušení aplikace na vzorkových knihách.
- Stanoviště 3: Dočasná fixace upadlých částí knižního bloku. Ukázky ochranných obalů.

Účastníci

- Středočeská vědecká knihovna, Kladno
- Národní lékařská knihovna
- Knihovna MFF - fyzikální oddělení, Matematicko-fyzikální fakulta UK
- Knihovna Národní galerie
- Knihovna Umělecko-průmyslového muzea
- Přírodovědecká fakulta; Knihovna geografie Univerzita Karlova
- Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy
- CIKS, VŠE Praha
- oddělení základní knihovny, NÁRODNÍ MUZEUM
- Parlamentní knihovna
- UNIVERZITNÍ KNIHOVNA, PEDAGOGICKÁ KNIHOVNA, ZČU, Plzeň
- Krajská vědecká knihovna v Liberci,
- Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně,
- ...

Děkuji za pozornost.

Odbor ochrany knihovních fondů
Národní knihovna ČR

Ing. Petra Vávrová, Ph.D.

Petra.Vavrova@nkp.cz